

1. Semenišče sv. Karla

Ustanovitelj Opus Dei —
življenjepis sv. Jožefmarija
Escrivája.

31. Okt. 2017

↗ *Nazaj na kazalo*

Leta 1960 je v govoru ob prejemu
častnega doktorata, ki mu ga je
podelila Univerza v Zaragozi,
Jožefmarija pred navzočimi na
tistem akademskem dogodku
spregovoril o tem, kaj so mu

pomenili neizbrisni spomini na
takrat že daljno obdobje:

Leta, preživeta v senci Semenišča sv.
Karla na poti do mojega duhovništva,
od duhovniške tonzure, ki mi jo je
podelil kardinal Juan Soldevila v
spokojni kapeli nadškofijskega
dvorca, do prve maše, nekega jutra
na vse zgodaj, v sveti kapeli Device
Marije.^[1]___

Pod okriljem Semenišča sv. Karla je
ostal do dneva svojega mašniškega
posvečenja. Na osebнем listu
bogoslovca rektor semenišča
lastnoročno zapiše, da je vstopil 28.
septembra 1920.^[2]___ Natanko štiri leta
in pol je bil vpisan v to semenišče,
Jožefmarija je namreč prezbiterat
prejel 28. marca 1925.

V Zaragozi sta v tistem času delovali
dve semenišči za pripravo na
duhovništvo: Koncilsko semenišče in
Semenišče sv. Karla. Gojenci obeh
bogoslovnih središč so skupaj

opravljali cerkveni študij na papeški univerzi, ki je imela svoje predavalnice v pritličju neke stavbe na Stolnem trgu, zraven nadškofijskega dvorca. Po svoji zgodovini in značaju je bilo poslopje Sv. Karla (Semenišča sv. Karla) sorodno staremu logronjskemu semenišču. Od leta 1558 je bila tam jezuitska rezidenca. Grajeno je bilo v štirih nadstropjih, z obširnim notranjim dvoriščem in prostorno cerkvijo z lepimi štukaturami in baročnim okrasjem, ki je bila naknadno postavljena ob stavbi.^[3]

Cerkev in preostali prostori so bili po izgonu jezuitov leta 1767 zaplenjeni, nato pa jih je Karel III. odstopil z namenom, da se ustanovi Duhovniško semenišče sv. Karla Boromejskega, katerega smoter ni bilo vzgajanje fantov, da bi postali krepostni bogoslovci. Cilji tega kraljevega semenišča so bili bolj visokoleteči: njegov namen je bil izboljšanje in prosvetljevanje

duhovništva, kar je bila za dobo razsvetljenstva značilna pobuda. Vsi, ki so v njem delovali, so bili učeni svetni duhovniki, ki so imeli ugled in poznanstva. Odvisni so bili neposredno od nadškofa in njim so bile zaupane posebne naloge, kot na primer priprava prelatovih pastoralnih obiskov, izpiti kandidatov za posvečenje ali prisostvovanje podelitvi pooblastil.

Ko je kakšno stoletje pozneje luč razsvetljenstva ugašala in je denar pošel, je bila ta stara ustanova skrčena na komaj pol ducata duhovnikov, ki so našli zatočišče v drugem nadstropju in skrbeli za potrebno službo v cerkvi.^[4] Takšno je bilo stanje leta 1885, ko je nadškofijo vodil Francisco de Paula, kardinal Benavides, kateremu se je porodila zamisel, da bi ustanovil semenišče za revne študente. Ko je kardinal stvar preračunal, je videl, da ima poleg gmotnih sredstev iz premoženja

Semenišča sv. Karla na razpolago tudi lepo število praznih sob, v katerih bi bilo mogoče nastaniti kakih sto fantov. Bilo je namreč očitno, da je bil za majhno skupino uglednih klerikov – znanih tudi pod imenom »gospodje sv. Karla« – tako ogromen kompleks sob več kot prevelik. Z izredno naglico je zagnal ta projekt in novo semenišče z dvainpetdesetimi gojenci štipendisti je svoja vrata odprlo 4. oktobra 1886. Na žalost pa so se izračuni kardinala Benavidesa izkazali za preoptimistične. Prelat ni bil podkovan upravitelj niti ni imel podjetniških izkušenj; imel je le hvalevredne namene. Kmalu so nad njim začele deževati težave in nepredvideni zapleti. Ker ni pravočasno poskrbel za profesorski kader, je bil s pristojnimi oblastmi prenačlenjen sklenjen dogovor, da bodo bogoslovci kot nadomestilo poslušali predavanja v Koncilskem

semenišču^[5] – začasna rešitev, ki je
sčasoma postala pravilo.

Potem ko je bil dosežen »dobrodelni
cilj, da se priskrbi zatočišče mnogim
mladim iz revnih družin, ki po
božjem navdihu trkajo na semeniška
vrata v plemeniti želji, da bi bili
sprejeti v levitske vrste«, je kardinal
opazil tudi to, da so njegovi
varovanci brez disciplinarnih pravil.
To je bilo lažje urediti. On sam je
osebno sestavil pravilnik, ki je bil
objavljen januarja 1887. V
predgovoru, namenjenem »rektorju,
vodjem in gojencem našega
Semenišča ubogih sv. Frančiška
Pavelskega«, izraža svojo željo, da bi
ta pravila koristila dobremu vodenju
semenišča, »ki vlivajo toliko poguma
našemu potrtemu duhu, z
utemeljenimi upi, ki nam jih daje«. ^[6]

Toda »Semenišče ubogih« je bolj
životarilo kot živel. Zato se je po
smrti kardinala Benavidesa, leta

1895, nadškof Alda, njegov naslednik, lotil sanacije financ te ustanove. Prenehal je razpisovati štipendije in začel sprejemati tudi bogoslovce samoplačnike. Tako je Semenišče sv. Frančiška Pavelskega, oziroma »Semenišče ubogih«, od takrat naprej postalo znano pod splošnim imenom Sv. Karel, ki se ga bomo zaradi večje jasnosti tudi mi držali. V maločem ali praktično v ničemer se ni več razlikoval od Koncilskega, razen v številu gojencev, v lokaciji nastanitve in v uniformi.^[7] Koncilsko semenišče je štelo okrog sto petdeset internih in eksternih bogoslovcev. Pri Sv. Karlu število ni bilo večje od štirideset. Gojenci Koncilskega so nosili moder plašč s kapuco. Uniforma pri Sv. Karlu je bil črn plašč brez rokavov, čez ramena rdeča prepasnica z značilnim grbom: sonce z žarki, v središču katerega se je bleščala beseda CHARITAS; kot pokrivalo pa so nosili črn štiriropi biret z vijoličastim cofom na sredini.^[8]

V tretjem nadstropju Sv. Karla so stanovali študentje teologije, nad njimi, v četrtem nadstropju, pa so imeli svoje spalnice najmlajši, ki so študirali humanistične predmete in filozofijo. Sobe so bile majhne, vendar po večjem prostoru niti ni bilo potrebe, saj je pohištvo obsegalo le posteljo, mizo s stolom, umivalnik z vrčem za vodo, nočno omarico z ročnim svečnikom ter obešalnik. Oblačila, knjige in drugo imetje je bilo shranjeno v torbi ali kovčku, ki ga je prinesel vsak bogoslovec s seboj.

Higienske inštalacije so bile v stanju, kot se za tako starodavno zgradbo spodobi. Z veliko mero dobrohotnosti bi jih lahko ocenili kot pomanjkljive. Semeniščniki so imeli v vsakem nadstropju na razpolago eno samo kopalnico z osnovno opremo in eno pipo s tekočo vodo, s katero so polnili

vrče za umivalnike. Električna razsvetljava je bila napeljana, vendar je nudila tako borno svetlobo, da jo je bilo obvezno treba dopolnjevati z lojenkami. V kapeli, jedilnici, študijski sobi, na hodnikih in stopniščih so torej bile električne žarnice; ne pa tudi v individualnih sobah. Zato je tedensko vsak posamezen bogoslovec prejel kos sveče za ročni svečnik.^[9]

Vstajali so ob pol sedmih; nato so imeli trideset minut za osebno higieno. V tem delu urnika je Jožefmarija naletel na svoje prvo neprijetno presenečenje, saj ni mogel nikjer najti sledu kakšne prhe ali kopalne kadi. Ob sedmih so pričenjali polurno meditacijo v zasebni kapeli v tretjem nadstropju; to je bila soba z obokanim stropom, kjer je bila maša le ob redkih priložnostih in v kateri običajno ni bilo Najsvetejšega.^[10] Potem so šli dol, čez notranje semeniško dvorišče v

cerkev sv. Karla k sveti maši. V cerkvi so bile zanje odbrane klopi v prvih vrstah, maševal pa je običajno predstojnik semenišča.

Zajtrkovali so v tišini, med branjem »Hoje za Kristusom« ali katere druge duhovne knjige. Zatem so se v vrsti odpravili na univerzo. Izogibali so se Ceste Coso, ki je bila zelo prometna, in se pod vodstvom nadzornikov podali v labirint ulic in uličic v smeri stolnice.

Papeška univerza in Koncilsko semenišče sta si delila isto zgradbo. Koncilsko semenišče, imenovano po »sv. Valeriju in sv. Bravliju«, je bilo ustanovljeno leta 1788 in je po raznih preobratih leta 1848 odprlo vrata novega sedeža v stavbi, postavljeni na mestu nekdanjega kraljevega predstavništva, ki ga je porušila Napoleonova vojska. Leta 1897 sta njegov učiteljski zbor in študijski program pridobila rang papeške

univerze, ki je ostal v veljavi do leta 1933.^[11]

Semenišniki Sv. Karla, ki niso nikdar imeli neodvisnega učiteljskega zbora, so imeli tam dve uri predavanj zjutraj, nato čas za učenje in oddih, okrog pol enih pa so prišli nazaj na kosilo. V refektoriju je vladala tišina, medtem ko je nekdo izmed gojencev bral kakšno knjigo, izbrano iz martirologija ali odrešenjske zgodovine, dokler ni nadzornik, ki je predsedoval omizju, dal dovoljenja za pogovor.^[12]

Sledilo je nekaj časa za oddih, nato pa so znova ubrali pot proti univerzi po istih uličicah kot zjutraj. Po eni uri predavanj so se vrnili v semenišče na malico, potem je bil določen čas za učenje. Imeli so skupno študijsko sobo, opremljeno z bralnimi pulti, nadzornik pa je pri tem pazil na red. Premor med učnimi urami je bil

namenjen rožnemu vencu in duhovnemu branju.^[13]

Ob devetih je bila večerja, takoj zatem pa so po opravljenih večernih molitvah in spraševanju vesti vsi legli k počitku.

↗ *Naslednje poglavje*

↗ *Nazaj na kazalo*

.....

^[1] Prim. J. Escrivá de Balaguer, *Huellas de Aragón en la Iglesia Universal*, v: »Universidad«, Zaragoza 1960, št. 3–4; str. 6.

^[2] Prim. *Dodatek X*.

^[3] Spremenljivost umetniških okusov nam lahko osvetlijo komentarji v znamenitem delu *Popotovanje po Španiji*: »Cerkev, ki je prej pripadala jezuitom, danes pa Kraljevemu

semenišču sv. Karla,« je v začetku 18. stoletja zapisal Antonio Ponz, »je, pomislite, postala skorajda podobna prodajalni z zrcalci, še bolj pa to velja za kapelo Najsvetejšega. Ob vsem tem premore prav dobre štukature, ki kot imitacija marmorja služijo za friz in podnožje celotne cerkve in njenih kapel. Najboljše, kar sem v njej našel, je oltar sv. Lupercija [...]. Portal cerkve glede slabega okusa ne zaostaja za preostalim, kar sem o njej navedel, in ne vem, kaj je imel v mislih pater Norberto Caimo oz. Vago Italiano, ko je v svojem pismu dne 7. julija 1755 zapisal, da je *la più vaga*, se pravi najprijetnejša izmed zaragoških cerkva, pa tudi najbogatejša z zlatom in dragocenostmi; brez dvoma so ga morale zaslepiti štukature, ki jih je on imel za marmornate« (A. Ponz, *Viaje de España*, 15. knjiga, 2. pismo, 33, Madrid 1788; ponovna izdaja M. Aguilar, Madrid 1947, str. 1318). Sicer pa je dobro znano sistematično

omalovaževanje baročne umetnosti s strani tega avtorja.

[4] Prim. E. Subirana, *Anuario Eclesiástico, op. cit.*, (Nadškofija Zaragoza), kjer so za vsako leto po imenih navedeni duhovniki v službi Kraljevega semenišča sv. Karla.

[5] Dne 6. septembra 1886 je bil v »Uradnem zborniku« škofije objavljen poziv za kritje 50 mest preko razpisanih štipendij.

V knjižnem arhivu semenišča (ki je danes prenesen v arhiv Škofije Zaragoza) je obstajal rokopis v obliki zvezanih belih listov, skupaj triinosemdeset po številu. Gre za dokument *Historia de la fundación del Seminario de pobres de San Francisco de Paula*, v katerem je govor o začetkih semenišča v letu 1886, zbranih pa je tudi nekaj dogodkov in običajev vse do letnika 1905/1906.

V letu 1897/1898 se zgodita dva pomembna dogodka: eden v Koncilskem semenišču, ki pridobi rang papeške univerze s tremi fakultetami: filozofijo, teologijo in cerkvenim pravom; drugi pa v Semenišču sv. Karla, ki začne sprejemati bogoslovce samoplačnike (str. 77–79).

[6] *Reglamento para el régimen y buen gobierno del Seminario de Pobres de San Francisco de Paula de la Ciudad de Zaragoza, dispuesto por el Eminentísimo y Reverendísimo Sr. D. Francisco de Paula, Cardenal Benavides, Arzobispo de Zaragoza, Zaragoza 1887.* Z izjemo urnika in nekaterih drugih točk, je bil ta pravilnik v veljavi tudi v letih Jožefmarijevega bivanja v semenišču.

[7] V akademskem letu 1920/1921 so bili tam: 3 študentje latinščine, 11 filozofov in 23 teologov. Skupaj 37

gojencev (prim. *Hojas de inscripción* in *Actas de exámenes*). »Obe semenišči sta postali primerljivi,« pripoveduje Hugo Cubero, Jožefmarijev sošolec, »tako da je bilo eno zgolj podaljšek drugega: ni bilo privilegijev niti razlik na podlagi pripadnosti enemu ali drugemu« (Hugo Cubero Berne, AGP, RHF, T-02859, str. 1).

Ko je za leto 1897/1898 nadškof ukazal sprejemati bogoslovce samoplačnike, je bil določen strošek penziona 1,25 pezeta na dan; ta cena se ni spremenila več kot 25 let: prim. *Historia de la fundación*, op. cit., str. 78–79; in *Hojas de Cuentas de los cursos 1920 a 1925 del Seminario de San Francisco de Paula, vistas y examinadas por la Junta de Hacienda del Real Seminario Sacerdotal de San Carlos* (ti rokopisi so bili skupaj z drugimi dokumenti Semenišča sv. Frančiška Pavelskega nedavno

preneseni v škofijski arhiv v Zaragozi).

Kar zadeva interne gojence koncilskega semenišča, je njegov pravilnik glede »penziona za škofijske in izvenškofijske gojence« določal, da: »Škofijski gojenci plačujejo 1,50 pezete dnevno, izvenškofijski pa 2,50 pezete«; in »poleg cene penziona, določene v prejšnjem členu, bo za vsako mesto treba povrniti 20 pezeta za uporabo železne postelje z mrežo, mize, nočne omarice, umivalnika, vrča za vodo, obešalnika, stola in ročnega svečnika itd.« (prim. *Reglamento disciplinar del Seminario General Pontificio de San Valero y San Braulio de Zaragoza*, leto 1925, člen 222 in 223).

Kot je razvidno iz cene penziona za izvenškofijske, sta obe semenišči funkcionirali s pomočjo prispevkov.

[8] Kmalu po otvoritvi semenišča je bilo odločeno, da bodo bogoslovci

nosili opisano uniformo, ki jim jo je podelil sam kardinal pri slovesnem obredu 5. decembra 1886 (prim. *Historia de la fundación, op. cit.*, letnik 1886/1887).

[9] Videti je, da so na koncu dvajsetih let že vse sobe imele električno razsvetljavo. O semeniščih v Zaragozi: prim. F. Torralba, *Real Seminario de San Carlos Borromeo de Zaragoza*, Zaragoza 1974; in J. Cruz, *El Seminario de Zaragoza. Notas históricas*, Zaragoza 1945.

[10] Meditacija je potekala z glasnim branjem nekaterih točk iz knjige P. Francisco Garzón, *Meditaciones espirituales, sacadas en parte de las del V. P. Luis de la Puente*, Madrid 1900.

[11] Na privolitev Karla III. je bila za semenišče sprva namenjena stavba Kolegija večnega Očeta, ki je prej pripadala jezuitom. V času prvega Napoleonovega obleganja Zaragoze

je služila kot skladišče smodnika in je bila porušena zaradi eksplozije leta 1808. Deset let pozneje so bila za semenišče mladih urejena gornja nadstropja Semenišča sv. Karla, leta 1848 pa je bilo preseljeno v stavbo na Stolnem trgu.

O reorganizaciji cerkvenega študija in ustanavljanju novih papeških univerz v Španiji: prim. *Diccionario de Historia Eclesiástica de España*, op. cit., 4. knjiga, str. 2427–2428.

V disciplinskem pravilniku papeškega semenišča je pisalo: »Gojenci semenišča so razvrščeni na interne, bodisi Koncilskega semenišča bodisi Semenišča sv. Frančiška, in na eksterne« (*Disciplinski pravilnik ...*, op. cit., čl. 49); kasneje pa: »Študentje Semenišča sv. Frančiška se glede vsega prilagajajo učnemu načrtu papeškega semenišča, urniku predavanj in predmetom, ki jih

morajo opravljati, pri čemer se morajo v času svoje navzočnosti v tem semenišču podrežati njegovemu pravilniku« (*prav tam*, čl. 51).

^[12] Ena izmed knjig, ki so jih brali v jedilnici, je bila: Juan María Solá SJ, *La profecía de Daniel*, Barcelona 1919. Tako je navedeno na *Seznamu stroškov za leto 1921/1922*: »Prerok Daniel, Postava zadoščevanja, avtor p. Solá, za branje v refektoriju, izplačilo št. 4, 16,50 pezeta.«

^[13] Kot duhovno branje so uporabljali knjigo *Ejercicio de Perfección* patra Alonsa Rodrígueza SJ.

Andrés Vázquez de Prada

© Fundación Studium

.....

sl-si/article/1-semenisce-sv-karla/ (8.
Mar. 2026)